

**Základní škola a mateřská škola Ostrava – Bělský Les,
B. Dvorského 1, příspěvková organizace**

Základní škola a mateřská škola B. Dvorského 1049/1, 700 30 Ostrava – Bělský Les

Minimální preventivní program 2023/2024

Složení preventivního týmu:

Mgr. Miloš Kosík, Ph.D. – ředitel školy

Mgr. Vlasta Krmášková – pověřený vedoucí školního poradenského pracoviště

Mgr. Ilona Adámková – školní metodik prevence rizikového chování

Mgr. Olha Matiash – školní psycholog

Mgr. Lenka Lindovská – výchovný poradce pro 1. stupeň

Mgr. Andrea Tomášová – výchovný poradce pro 2. stupeň

Mgr. Ivana Dybalová – speciální pedagog

1. Začlenění témat primární prevence do výuky

První stupeň

Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování, dramatickou výchovu, témata jsou začleněna do školního vzdělávacího plánu (ŠVP). Hlavní důraz budeme klást na prevenci šikany, kyberšikany a rizika spojená s užíváním internetu.

1.ročník

- trávení volného času
- rodina, společnost – příbuzenské vztahy, život v rodině, pomoc starším, nemocným
- hygiena, zdravý životní styl, škodlivé látky
- orientace v novém prostředí – škola, učitelé, spolužáci, chování ve třídě, práva, nové povinnosti

2. ročník

- moje rodina – vztahy mezi blízkými osobami, kamarádství
- zdraví – ochrana zdraví, úrazy, nemoci, zdravá výživa, ochrana ŽP
- vzájemné vztahy, vnímání a přijímání odlišností

3. ročník

- zdravý životní styl, poškozování zdraví - alkoholismus, kouření, nácvik odmítání

4. ročník

- životní prostředí – ochrana přírody, život a chování v přírodě
- nebezpečí návykových látek – cigarety, alkohol, závislosti, umění odmítnout, zákony
- umění telefonovat – důležitá telefonní čísla
- šikana, chování mezi spolužáky, vztahy ve třídě, pomoc slabším

5. ročník

- ochrana životního prostředí, ochrana přírodních a kulturních památek, vandalismus
- rodina, volný čas, člověk a společnost, solidarita, rasismus, pravidla soužití
- zdraví - škodlivé a návykové látky

Cílem výuky na prvním stupni z hlediska prevence je:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky
- znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat

Druhý stupeň

S tématy z oblasti prevence se pracuje převážně v předmětech občanská výchova, výchova k občanství, rodinná výchova, osobnostní výchova, přírodopis, chemie, dějepis, český jazyk a literatura, ale prevenci lze zařadit do kteréhokoliv vyučovacího předmětu. K práci s tématy lze využít metod výkladu, samostatné práce, práce s médii, projektové vyučování, skupinová práce, hraní rolí, práce s materiálem, besed, přednášek. Jednotlivá témata prevence jsou začleněna do školního vzdělávacího plánu (ŠVP) jednotlivých předmětů. Hlavní důraz budeme klást na prevenci záškoláctví, šikany, kyberšikany a rizika spojená s užíváním internetu.

Občanská výchova, výchova k občanství

člověk ve společnosti

- život ve škole, práva a povinnosti žáků, normy chování ve škole
- moje vlast – ochrana přírodního a kulturního dědictví, vlastenectví, kultura
- lidé – rozdíly mezi lidmi, rovnoprávnost, pomoc, solidarita, rasismus, nesnášenlivost, vandalství
- vztahy – výuka komunikace, řešení konfliktu, nesnášenlivost, šikana, spolupráce, pravidla chování, stres, jak žádat o pomoc
- rodina – domov, rodinné vztahy

člověk jako jedinec

- podobnost a odlišnost lidí – charakter, vrozené předpoklady, přijímání odlišností
- osobní hodnoty, sebehodnocení, umění odmítnout, posuzování druhých, majetek, konzumní společnost
- osobní rozvoj – trávení volného času, cíle, plány, zdravá sebedůvěra, povinnosti, odpočinek

stát a právo

- principy demokracie, dialog
- lidská práva – ochrana lidských práv, práv dítěte, šikana, diskriminace, oprávněné zájmy druhých lidí
- právní řád – protiprávní jednání, postihy, pravidla silničního provozu, duševní vlastnictví, přestupek, trestný čin
- mezinárodní vztahy – spolupráce, solidarita, bezpečnost, globalizace, terorismus, společná Evropa

Rodinná výchova, osobnostní a sociální výchova

vztahy mezi lidmi, formy soužití – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství, rodičovství, rodina, škola, parta, šikana, vandalismus, záškoláctví

sexualita – zdravý vývoj, puberta, předčasná sexualita, těhotenství

zdravý životní styl – zdravé stravování, poruchy příjmu potravy – bulimie, anorexie
hygiena, režim dne, ochrana před přenosnými chorobami, úrazy

ohrožení zdraví – stres, relaxace, civilizační choroby

závislosti – zneužívání návykových látek, doping, patologické hráčství, práce s PC

násilí – šikana, sexuální zneužívání, týrání, agrese, odborná pomoc

bezpečnost – osobní bezpečí, rizikové prostředí, konflikty, komunikace s cizími lidmi

dodržování pravidel – silniční provoz, ve škole

manipulace – vliv médií, reklama, působení sekt, vliv vrstevníků, ochrana za mimořádných okolností – terorismus, katastrofy

osobnostní rozvoj – sebepoznání, sebeovládání, zvládání problémových situací, zvládání a předcházení stresu, hledání pomoci při problémech, pochopení druhých, empatie, naslouchání, dialog, komunikace, žebříček hodnot

Český jazyk a literatura

komunikační dovednosti – písemný a mluvený projev, vyjadřování vlastního názoru, zvyšování sebevědomí, zlepšování vztahů mezi lidmi, umění kritiky, přístup k informacím, vliv masmédií

volný čas – četba, psaní

slohové práce – možnost získávání názorů žáků, zjišťování klimatu a rozšířenost patologických jevů

Cizí jazyk

- znalosti o cizích zemích, národech, národní zvyklosti a odlišnosti
- výuka k toleranci, porozumění mezi národy, respektu k druhým
- rasismus

Chemie

ochrana životního prostředí - ekonomické zacházení s chemickými látkami, výfukové plyny, ozónová díra, plasty, nebezpečný odpad, výbušniny – individuální odpovědnost každého člověka

zdravý životní styl – složení stravy, nebezpečné látky a jejich zneužívání – jedy, drogy, alkohol, těkavé látky

Fyzika

- rozvíjení spolupráce, komunikačních dovedností, zvědavosti
- respekt ke vzdělání a vědeckému poznání, vážení si výsledků práce druhých, přínos pro ostatní, motivace
- umění respektovat názory druhých

Přírodopis

- odpovědnost člověka za ochranu životní prostředí, zachování života na Zemi, týrání zvířat, ohrožení živočichové a rostliny, negativní působení člověka, vandalismus v přírodě
- ochrana zdraví a zdravý životní styl, zdraví a nemoc
- zneužívání některých rostlin, poučení o škodlivých účincích návykových látek
- sexualita, zodpovědnost, tolerance, sexuálně přenosné choroby

Zeměpis

- civilizační problémy naší planety – rasismus, tolerance k ostatním národům, přelidněnost, migrace obyvatel, sžívání různých kultur, složení obyvatelstva,
- otevření hranic - nové drogy, zákony v jednotlivých zemích, převážení drog přes hranice
- životní prostředí, vandalismus, vztah lidí k přírodnímu a společenskému prostředí – nutnost ochrany
- rozvojové země – tolerance, solidarita, problém chudoby
- přírodní a jiné katastrofy – pomoc mezi jednotlivými státy, spolupráce, solidarita

Dějepis

- vztah k materiálním i duchovním památkám, jejich ochrana x vandalismus
- odlišnosti jednotlivých národů – náboženské, kulturní, snaha o pochopení a toleranci jiných národů, rasismus, antisemitismus, jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- války a konflikty, poučení se z minulosti, řešení konfliktů, zneužití techniky ve světových válkách,
- nebezpečné směry a hnutí v minulosti i současnosti, vysvětlení jejich nebezpečnosti – nacismus, obchod s lidmi
- modernizace společnosti - změna životního stylu, nový pohled na kvalitu života, civilizační problémy
- klady a zápory totality a demokracie

Třídnické hodiny

- třídnické hodiny se uskuteční jednou měsíčně – jejich cílem je prohloubení komunikace žáků s třídním učitelem, podchycení negativních jevů, snaha o zlepšování klimatu třídy i školy, zlepšování vztahu žáků k sobě navzájem, k zaměstnancům školy, ke školnímu majetku

2. Spolupráce s neziskovými a státními organizacemi

- **Pavučina** – ucelený navazující preventivní program pro 2. – 9. ročník
- **Městská policie** – program besed pro 1. – 9. ročník o prevenci kriminality, prevenci užívání návykových látek, bezpečném chování, vandalismu, bezpečnosti silničního provozu
- **Policie ČR** – besedy o návykových látkách
- **Škola osobního života** – beseda pro 9. ročníky o vztazích
- **Revolution Train** – projekt zabývající se problematikou návykových látek
- **OSPOD**

3. Školní akce a projekty

Adaptační pobyt pro žáky 6. ročníků – účastní se také vybraní žáci 9. ročníku. Cílem je

- pomoci vytvoření zdravého kolektivu rozvíjet především komunikaci a kooperaci mezi žáky, naučit je toleranci, respektování ostatních
- seznámení se navzájem s třídními učiteli, psychologkou, metodikem prevence rizikového chování – možnost poznat se při aktivitách mimo vyučování, napomoci individuálnímu přístupu učitelů k žákům
- navázání pozitivního vztahu se staršími spolužáky
- minimalizace projevů sociálně patologických jevů, posílení práce s dětmi v oblasti prevence, především šikany

Adaptační program se uskuteční formou adaptačních dnů za přítomnosti třídních učitelů 6. ročníků, metodika prevence a školního psychologa v prostorách školy.

Práce školní psychologky s třídními kolektivy - nabídka témat týkajících se rizikových jevů pro žáky 1. – 9. ročníku

Školní časopis – žáci mají možnost vyjadřovat se k dění ve škole a sami se zapojovat do řešení různých problémů, které zahrnují i rizikové chování žáků.

Práce ve školní družině – karneval, soutěžní dny

Sportovní dny - slavnostní otevření školního hřiště

Velká nabídka **kroužků**, výuka žáků 1. stupně na **dopravním hřišti**

Práce **školního poradenského pracoviště** – konzultace psychologa, výchovných poradců, metodika rizikového chování v rámci konzultačních hodin i mimo ně. Poradenské pracoviště se schází jednou měsíčně.

Školní výlety a exkurze, škola v přírodě, ozdravný pobyt, lyžařský kurz, sportovní soustředění, mimoškolní akce

Informační nástěnka - v přízemí školy je umístěna nástěnka sloužící pro předávání informací z oblasti výchovného poradenství a primární prevence

Schránka důvěry – umístěna ve vstupní hale 2. stupně

4. Akce pro rodiče

- nabídka konzultací poradenského pracoviště
- třídní schůzky
- informace na webových stránkách školy a sociálních sítích

5. Akce pro učitele

- nabídka literatury o rizikovém chování dětí
- proškolení v oblasti rizikového chování
- spolupráce se školním poradenským pracovištěm
- DVPP

1. 9. 2023

Zpracovala Mgr. Ilona Adámková, školní metodik prevence rizikového chování